

BẢN THUYẾT MINH

NỘI DUNG DỰ THẢO THÔNG TƯ SỬA ĐỔI, BỔ SUNG THÔNG TƯ 08/2023/TT-NHNN NGÀY 30/6/2023 QUY ĐỊNH ĐIỀU KIỆN VAY NƯỚC NGOÀI KHÔNG ĐƯỢC CHÍNH PHỦ BẢO LÃNH

I. SỰ CẦN THIẾT BAN HÀNH

a) Đảm bảo hướng dẫn đồng bộ nghiệp vụ Thư tín dụng để áp dụng thống nhất khi Luật TCTD 2024 có hiệu lực thi hành

Tại Luật TCTD 2024, thư tín dụng được quy định là một hình thức cấp tín dụng; đồng thời, Điều 114 Luật TCTD 2024 quy định: “Ngân hàng thương mại được thực hiện các hoạt động kinh doanh khác sau đây theo quy định của Thống đốc Ngân hàng Nhà nước: [...] e) Dịch vụ khác liên quan đến bao thanh toán, thư tín dụng;”.

Trên cơ sở quy định này, NHNN sẽ ban hành Thông tư quy định về nghiệp vụ thư tín dụng và các hoạt động kinh doanh khác liên quan đến thư tín dụng. Tuy nhiên, các nghiệp vụ về Thư tín dụng có phát sinh các nội dung liên quan đến doanh nghiệp và tổ chức tín dụng, chi nhánh ngân hàng nước ngoài vay nước ngoài như (i) doanh nghiệp vay nước ngoài để thanh toán hợp đồng mua hàng hóa dịch vụ có sử dụng Thư tín dụng; hoặc (ii) tổ chức tín dụng, chi nhánh ngân hàng nước ngoài vay nước ngoài thông qua các nghiệp vụ Thư tín dụng trả chậm có điều khoản cho phép nên thụ hưởng nhận tiền ngay.

Trên cơ sở rà soát các nội dung sẽ quy định tại Thông tư hướng dẫn về nghiệp vụ thư tín dụng, nội dung quy định về điều kiện vay trả nợ nước ngoài của doanh nghiệp, TCTD theo phương thức tự vay tự trả không được Chính phủ bảo lãnh cũng cần được bổ sung chỉnh sửa nhằm đảm bảo đầy đủ cơ sở pháp lý đồng bộ cho doanh nghiệp, TCTD thực hiện nghiệp vụ này khi Luật TCTD 2024 có hiệu lực thi hành.

b) Quy định về điều kiện vay nước ngoài cần được điều chỉnh để phù hợp với đặc thù của hoạt động vay nước ngoài phát sinh từ nghiệp vụ Thư tín dụng

Việc doanh nghiệp, TCTD, chi nhánh ngân hàng nước ngoài vay nước ngoài phát sinh từ nghiệp vụ Thư tín dụng về cơ bản phải tuân thủ quy định hiện hành về quản lý vay trả nợ nước ngoài. Các quy định về quản lý vay trả nợ nước ngoài hiện hành chưa có nội dung cụ thể để áp dụng đối với giao dịch phát sinh từ nghiệp vụ Thư tín dụng. Do đó, một số quy định tại Thông tư 08 có thể được bổ sung chỉnh sửa (như yêu cầu đăng ký khoản vay nước ngoài trung dài hạn; giới hạn về dư nợ vay nước ngoài ngắn hạn,...), đảm bảo phù hợp với đặc thù là nghiệp vụ thực hiện trên cơ sở giao dịch thương mại, tạo cơ sở pháp lý rõ ràng khi áp dụng thực hiện. Vì vậy, việc sửa đổi quy định về quản lý vay trả nợ nước ngoài là cần thiết để đảm bảo đồng bộ trong việc thực hiện các giao dịch Thư tín dụng.

II. MỤC ĐÍCH XÂY DỰNG DỰ THẢO

Thông tư được xây dựng nhằm điều chỉnh các quy định về quản lý vay trả nợ nước ngoài theo hướng (i) phù hợp với đặc thù giao dịch vay nước ngoài phát sinh từ nghiệp vụ Thư tín dụng; (ii) không tạo ra khó khăn, vướng mắc trong việc thanh

toán nhập khẩu hàng hóa, dịch vụ phục vụ hoạt động sản xuất, kinh doanh hợp lý, hợp pháp của doanh nghiệp; đồng thời (iii) vẫn đảm bảo được các mục tiêu quản lý an toàn nợ nước ngoài tự vay tự trả nói riêng và nợ nước ngoài nói chung.

III. BỔ CỤC DỰ THẢO

Dự thảo Thông tư có kết cấu gồm 2 Điều: (i) Điều 1 quy định các nội dung được sửa đổi, bổ sung tại Thông tư 08; (ii) Điều 2: Điều khoản thi hành.

IV. MỘT SỐ NỘI DUNG THAY ĐỔI CHÍNH SO VỚI THÔNG TƯ 12

a) Bổ sung quy định tại Điều 6 về nguyên tắc sử dụng vốn vay nước ngoài (Điều 6 Thông tư 08) liên quan đến nguyên tắc sử dụng vốn của doanh nghiệp

Việc thực hiện dự án đầu tư hoặc kế hoạch sản xuất, kinh doanh về cơ bản bao trùm các hoạt động mua bán (trong đó có nhập khẩu hàng hoá, dịch vụ); do đó, hoạt động nhập khẩu hàng hoá, dịch vụ (dù thông qua phương thức thanh toán trả ngay hay trả chậm có sử dụng Thư tín dụng) cũng không tách rời khỏi mục đích vay để thực hiện dự án đầu tư hoặc kế hoạch sản xuất, kinh doanh. Tuy nhiên, do có sự thay đổi trong cách nhìn nhận nghiệp vụ Thư tín dụng là cấp tín dụng nên cần có nội dung làm rõ nguyên tắc doanh nghiệp được vay nước ngoài để thực hiện nghiệp vụ Thư tín dụng tại TCTD, chi nhánh ngân hàng nước ngoài ở trong nước, tránh các quan ngại coi việc vay nước ngoài để thanh toán các hợp đồng nhập khẩu hàng hoá có sử dụng Thư tín dụng là việc vay nước ngoài để cơ cấu lại nợ trong nước và không được thực hiện mục đích này do Thông tư 08 có quy định vay nước ngoài chỉ được sử dụng để thanh toán nợ nước ngoài.

b) Sửa đổi, bổ sung một số Điều quy định các nội dung liên quan đến việc vay nước ngoài của nhóm tổ chức tín dụng, chi nhánh ngân hàng nước ngoài phát sinh trong quá trình thực hiện nghiệp vụ phát hành Thư tín dụng.

Trong nghiệp vụ Phát hành thư tín dụng, ngân hàng phát hành (NH phát hành) sẽ phát hành L/C cho khách hàng là bên nhập khẩu. Nếu Thư tín dụng là loại Thư tín dụng trả chậm có điều khoản cho phép bên thụ hưởng yêu cầu trả ngay, trường hợp người thụ hưởng yêu cầu được thanh toán trước thời hạn của L/C thì sẽ làm phát sinh giao dịch cấp tín dụng giữa NH hoàn trả với NH phát hành. Khi giao dịch này có sự tham gia của NH hoàn trả là người không cư trú thì nghiệp vụ này có thể làm phát sinh *quan hệ nhận khoản tín dụng từ nước ngoài*, trong đó NH phát hành là bên nhận tín dụng, NH hoàn trả là bên cấp tín dụng. Căn cứ định nghĩa về vay nước ngoài theo Nghị định 219/2013/NĐ-CP quy định về vay trả nợ nước ngoài không được Chính phủ bảo lãnh thì việc người cư trú nhận khoản tín dụng từ người không cư trú có thể coi là vay nước ngoài.

Trong trường hợp này, NH phát hành là bên đi vay nước ngoài sẽ phải tuân thủ các quy định về điều kiện vay nước ngoài, trong đó bao gồm quy định về tỷ lệ đảm bảo an toàn, mục đích vay, giới hạn vay, thỏa thuận vay. Các quy định tại Thông tư 08 về tỷ lệ đảm bảo an toàn, mục đích vay, giới hạn vay, thỏa thuận vay là các điều kiện được xây dựng cho giao dịch vay nước ngoài bằng tiền do đó về cơ bản tương đối chặt chẽ. Tuy nhiên, đối với giao dịch vay nước ngoài phát sinh từ nghiệp vụ phát hành Thư tín dụng, quy trình thực hiện giao dịch thường tuân theo Thông lệ

quốc tế và căn cứ trên bộ chứng từ xuất nhập khẩu cụ thể nên giao dịch này có các đặc thù riêng, đòi hỏi cần có các điều chỉnh về chính sách cho phù hợp. Trên cơ sở đó, dự thảo Thông tư đã bổ sung, chỉnh sửa một số quy định liên quan đến khoản vay nước ngoài phát sinh từ nghiệp vụ phát hành Thư tín dụng của tổ chức tín dụng, chi nhánh ngân hàng nước ngoài (ngân hàng phát hành), bao gồm:

(i) Bổ sung khoản 9 Điều 3 Giải thích từ ngữ quy định khái niệm khoản vay phát sinh khoản vay nước ngoài của TCTD, chi nhánh ngân hàng nước ngoài từ nghiệp vụ phát hành Thư tín dụng

(ii) Bổ sung khoản 10 Điều 3 Giải thích từ ngữ quy định về thời hạn vay đối với các giao dịch vay nước ngoài phát sinh từ nghiệp vụ phát hành Thư tín dụng của ngân hàng phát hành;

(iii) Bổ sung quy định tại Điều 7 về Phương án sử dụng vốn vay nước ngoài về việc xây dựng Phương án sử dụng vốn vay nước ngoài trong trường hợp TCTD, chi nhánh ngân hàng nước ngoài có khoản vay nước ngoài phát sinh từ nghiệp vụ phát hành Thư tín dụng;

(iv) Bổ sung quy định về thỏa thuận vay nước ngoài quy định tại khoản 3 Điều 9 Thông tư 08 cho phép áp dụng việc ký kết thỏa thuận vay nước ngoài vào ngày rút vốn khoản vay nước ngoài đối với Khoản vay nước ngoài phát sinh từ nghiệp vụ phát hành Thư tín dụng của tổ chức tín dụng, chi nhánh ngân hàng nước ngoài;

(v) Bổ sung quy định tại khoản 2 Điều 15 cho phép TCTD, chi nhánh ngân hàng nước ngoài không phải đáp ứng điều kiện về giới hạn vay nước ngoài ngắn hạn.

Việc bổ sung quy định riêng đối với các khoản vay nước ngoài của TCTD, chi nhánh ngân hàng nước ngoài phát sinh từ nghiệp vụ phát hành Thư tín dụng sẽ đảm bảo phù hợp với bản chất của giao dịch vay nước ngoài dựa trên nền của một giao dịch thương mại có bộ chứng từ và thông tin cụ thể của giao dịch mua bán hàng hóa, dịch vụ. Các quy định được chỉnh sửa để có thể hỗ trợ việc TCTD thực hiện nghiệp vụ Thư tín dụng cho khách hàng được thông suốt, phù hợp với Thông lệ quốc tế và thực tiễn đã, đang thực hiện các giao dịch này; đồng thời không ảnh hưởng tới mục tiêu quản lý an toàn nợ nước ngoài hiện hành. 
